

Justitieutskottets betänkande 2025/26:JuU31

Riksrevisionens rapport om Polisreformen 2015

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen lägger regeringens skrivelse till handlingarna.

I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av de iakttagelser och rekommendationer som Riksrevisionen har gjort i rapporten Polisreformen 2015 – intentionerna ännu inte nådda.

Riksrevisionen har granskat Polismyndighetens arbete för att nå intentionerna med polisreformen 2015. Den övergripande slutsatsen är att Polismyndigheten inte har arbetat tillräckligt effektivt för att nå intentionerna och att myndigheten inte heller har nått intentionerna med reformen.

Utskottet ser positivt på att regeringen har påbörjat ett arbete där styrningen av Polismyndigheten i större utsträckning har fokus på effekter, och konstaterar att det även pågår arbete från såväl regeringen som polisen som syftar till att nå intentionerna med reformen.

Utskottet anser att riksdagen bör avslå motionsyrkandena bl.a. med hänvisning till pågående arbete.

I betänkandet finns två reservationer (S, C, MP) och ett särskilt yttrande (V).

Behandlade förslag

Skrivelse 2025/26:110 Riksrevisionens rapport om Polisreformen 2015.

Tre yrkanden i en följdmotion.

18 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Riksrevisionens rapport om Polisreformen 2015	5
Utskottets ställningstagande	13
Reservationer	15
1. Polisiär närvaro och tillgänglighet, punkt 1 (S)	15
2. Polisiär närvaro och tillgänglighet, punkt 1 (C, MP)	16
Särskilt yttrande	18
Särskilt yttrande (V)	18
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	19
Skrivelsen	19
Följdmotionen	19
Motioner från allmänna motionstiden 2025/26	19

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Riksrevisionens rapport om Polisreformen 2015

1. Polisiär närvaro och tillgänglighet

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:21 av Josef Fransson (SD) yrkande 1,

2025/26:921 av Marie Olsson (S),

2025/26:979 av Helena Lindahl (C),

2025/26:1205 av Viktor Wärnick och Oskar Svärd (båda M),

2025/26:1223 av Eva Lindh m.fl. (S),

2025/26:1349 av Runar Filper (SD) yrkande 1,

2025/26:1919 av Mathias Tegnér (S) yrkandena 1 och 2,

2025/26:1991 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2025/26:2037 av Sten Bergheden (M),

2025/26:2487 av Anna af Sillén och Adam Reuterskiöld (båda M),

2025/26:2581 av Saila Quicklund (M),

2025/26:3573 av Mathias Bengtsson (KD),

2025/26:3581 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 7,

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkandena 111, 114, 115 och 117 samt

2025/26:3918 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkandena 1–3.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (C, MP)

2. Skrivelsen

Riksdagen lägger skrivelse 2025/26:110 till handlingarna.

Stockholm den 23 april 2026

På justitieutskottets vägnar

Henrik Vinge

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Henrik Vinge (SD), Teresa Carvalho (S), Mikael Damsgaard (M), Pontus Andersson Garpvall (SD), Petter Löberg (S), Charlotte Nordström (M), Anna Wallentheim (S), Adam Marttinen (SD), Mattias Vepsä (S), Gudrun Nordborg (V), Torsten Elofsson (KD), Ulrika Liljeberg (C), Mats Hellhoff (SD), Ulrika Westerlund (MP), Martin Melin (L), Lars Isacson (S) och Lars Jilmstad (M).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet regeringens skrivelse 2025/26:110 Riksrevisionens rapport om Polisreformen 2015. I skrivelsen redovisar regeringen sin bedömning av de iakttagelser och rekommendationer som Riksrevisionen har gjort i rapporten Polisreformen 2015 – intentionerna ännu inte nådda (RiR 2025:26). En motion med tre yrkanden har väckts med anledning av skrivelsen. I betänkandet behandlar utskottet även 18 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2025/26. Förslagen i motionerna finns i bilagan.

Vid utskottets sammanträde den 13 november 2025 informerade riksrevisor Christina Gellerbrant Hagberg med medarbetare om Riksrevisionens rapport.

Utskottets överväganden

Riksrevisionens rapport om Polisreformen 2015

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om polisiär närvaro och tillgänglighet och lägger skrivelsen till handlingarna.

Jämför reservation 1 (S) och 2 (C, MP).

Riksrevisionens granskning

Granskningens omfattning

Riksrevisionen har granskat Polismyndighetens arbete för att nå intentionerna med polisreformen 2015. Reformen innebar att de 21 länspolismyndigheterna, Statens kriminaltekniska laboratorium och Rikspolisstyrelsen slogs ihop till en myndighet, Polismyndigheten. Motivet för Riksrevisionens granskning var att undersöka om intentionerna med ökad flexibilitet, förbättrade resultat, högre kvalitet och ökad kostnadseffektivitet har uppnåtts. Granskningsobjekt var Polismyndigheten och regeringen. Fokus låg på Polismyndighetens arbete. Regeringens styrning av myndigheten kan dock påverka det, varför också regeringen var ett granskningsobjekt.

Riksrevisionens iakttagelser

Riksrevisionens samlade bedömning är att Polismyndigheten inte arbetat tillräckligt effektivt för att nå intentionerna och att myndigheten inte heller nått intentionerna med reformen. Riksrevisionen framför att även om vissa delar har förbättrats kvarstår brister på följande områden.

Polismyndigheten behöver fortfarande stärka den lokala nivån

Riksrevisionen konstaterar att den lokala nivån inte har stärkts i den omfattning som var avsedd, trots att antalet polisanställda har ökat. Riksrevisionen framför att de nationella stödavdelningarna har haft den största procentuella tillväxten, trots att flera budgetpropositioner tillfört medel för ökad tillväxt och Polismyndighetens tillväxtplan främst syftade till att stärka lokalpolisområdena. Riksrevisionen menar därför att lokalpolisområdena inte har fått den förstärkning som reformen syftade till. Enligt Riksrevisionen beror detta bl.a. på en hög intern rörlighet, där många medarbetare går från lokalpolisområden till högre organisatoriska nivåer, samt på svårigheter att rekrytera i vissa polisregioner. Ytterligare bidragande faktorer är bristande incitament för att stanna kvar i yttre tjänst under längre tid.

Vidare har Polismyndigheten, som en följd av regeringens styrning mot en stärkt lokal nivå, satt som mål att minst 85 procent av nettoökningen av

polisanställda under 2025 och 2026 ska vara poliser i yttre uniformerad tjänst. Riksrevisionen framhåller att den starka styrningen mot antalsmål riskerar att minska effektiviteten och begränsa den lokala flexibiliteten, samt möjligheten att själv bedöma och förvalta kompetensbehov. Samtidigt konstateras att styrningen har lett till nya arbetssätt med blandade effekter. Riksrevisionen uttrycker förståelse för regeringens ambition att stärka den lokala nivån och uppnå en polistäthet som motsvarar EU-genomsnittet, men framhåller att underlagen inför detta och tidigare mål har varit bristfälliga. Riksrevisionen noterar också att Polismyndigheten inrättat både kommunpoliser och områdespoliser i syfte att säkerställa lokal förankring. Samtidigt bedöms myndighetens förmåga att säkerställa ett långsiktigt och systematiskt lokalt arbete som otillräcklig, vilket innebär att reformens intentioner inte fullt ut har uppnåtts.

Polismyndigheten har svårt att komma till rätta med verksamhetsresultaten.

Enligt Riksrevisionen har Polismyndigheten trots ökade resurser och satsningar inte lyckats förbättra utredningsresultaten. Riksrevisionen anger att färre brott klaras upp och att den totala personupplklaringsprocenten har minskat sedan reformen, samtidigt som antalet och andelen redovisade ärenden från polisen till åklagare minskat 2015–2024. Riksrevisionen konstaterar att förstärkningen av utredningsverksamheten, som skett enligt regeringens styrning, inte har lett till ökad förmåga eller önskade effekter. Myndigheten har inte heller blivit mer kostnadseffektiv eller resurseffektiv.

Den interna styrningen och uppföljningen har inte bidragit tillräckligt till att nå intentionerna.

Reformen att samla de tidigare 21 polismyndigheterna till en myndighet skulle ge polisen en tydligare styrning och enhetlig verksamhet. Riksrevisionen menar dock att den interna styrningen och uppföljningen inte i tillräcklig utsträckning bidragit till att uppnå intentionerna med reformen.

Enligt Riksrevisionen har regeringens styrning haft stor påverkan på myndighetens prioriteringar, men effekterna har inte alltid nåtts. Regeringen har styrt mot ökad lokal närvaro och fler poliser i yttre tjänst, vilket Polismyndigheten har omsatt i interna mål. Detta har lett till ett starkt fokus på antalsmål och kvantitativ uppföljning, både i regeringens krav på återrapportering och i Polismyndighetens interna styrning. Riksrevisionen menar att detta riskerar att tränga undan långsiktiga utvecklingsinsatser som kompetensutveckling och metodförbättringar.

Riksrevisionens rekommendationer

Utifrån sina iakttagelser lämnar Riksrevisionen en rekommendation till regeringen och fem rekommendationer till Polismyndigheten.

Rekommendation till regeringen

Var uppmärksam på effekterna av hur Polismyndigheten omsätter regeringens prioriteringar och styrning. I sin styrning bör regeringen också undvika för många antalsmål och fokusera på effekter.

Rekommendationer till Polismyndigheten

- Utveckla systemet Ledning i ordinarie organisation och driftcenter så att de fungerar enkelt. Det kan innebära att tydliggöra mötesstrukturer, utveckla nödvändiga it-stöd och säkerställa att produkterna som tas fram används för att få ett helhetsperspektiv och en effektiv resursanvändning. På så vis kan de bidra till strategisk planering och helhetsperspektiv i både den kortsiktiga och den långsiktiga styrningen.
- Fortsätt utveckla den interna uppföljningen och hur den används för att effektivisera verksamheten. Uppföljningen behöver ge förståelse för verksamhetsresultaten och effekterna av olika prioriteringar samt systematiskt fänga och sprida erfarenheter.
- Fortsätt arbeta med förankring av styrning, mål och uppdrag hos medarbetarna för att säkerställa en god implementering. Det handlar om att skapa förståelse för prioriteringar och samtidigt ge utrymme för synpunkter och möjlighet att påverka hur satta effektmål ska nås.
- Stärk utredarrollen oavsett vilken personalkategori, såsom utredare, yttre personal, Polisens kontaktcenter-operatör eller andra, som utför utredningsåtgärderna. Detta handlar både om kompetensutveckling och förståelse för uppgifterna, och om tydliga prioriteringar i verksamheternas respektive uppdrag.
- Ha helhetsperspektiv i planeringen av personalbehov. Det kan exempelvis handla om att områdespoliserna ges tid att arbeta fredat eller att utredare kan utvecklas i sin roll. Det kan också handla om att behov av specialister, såsom finansiella analytiker, it-forensiker och internetinhämtare, tillgodoses.

Regeringens skrivelse

Regeringen anför att den delar Riksrevisionens bedömning att det är viktigt att vara uppmärksam på effekterna av hur Polismyndigheten omsätter regeringens prioriteringar och styrning.

Regeringen framhåller att den har påbörjat ett sådant arbete där styrningen i större utsträckning har fokus på effekter. Detta har bl.a. kommit till uttryck i Polismyndighetens regleringsbrev för 2025, där regeringen tydligare har betonat att polisens verksamhet ska bidra till konkreta resultat i form av ökad trygghet och minskad brottslighet, snarare än enbart redovisning av åtgärder.

Vidare har regeringen på senare tid i större utsträckning efterfrågat information från myndigheten om effekter. I regleringsbrevet för 2026 tydliggör regeringen att redovisning ska ske med fokus på uppnådda effekter inom flera områden. Polismyndigheten ska t.ex. redovisa effekter av arbetet

med att stärka den operativa förmågan mot grov brottslighet, nyttjandet av nya möjligheter till informationsdelning och tvångsmedel, samt genomförda insatser inom digitalisering och AI. Regeringens arbete med att utveckla en ändamålsenlig styrning pågår kontinuerligt och kommer att fortsätta i dialog med Polismyndigheten. Regeringen anser vidare att kvantitativ uppföljning i vissa avseenden är en viktig del av dess styrning och uppföljning av sina myndigheter.

När det gäller antalsmål konstaterar regeringen i skrivelsen att sådana mål inte utgör en framträdande del av regeringens styrning. I Polismyndighetens regleringsbrev för 2025 återfanns endast två kvantitativa mål riktade till myndigheten. Dessa gällde antalet kameror och målet om en polistäthet motsvarande genomsnittet i EU. Däremot har regeringen i flera avseenden efterfrågat kvantitativ information som ett led i uppföljningen av myndigheten.

Regeringen konstaterar att både samhället och brottsligheten på många sätt har förändrats sedan polisreformen. Brottsligheten är i dag mer digital, gränsöverskridande och organiserad, vilket ställer nya krav på polisens kompetens och arbetssätt. Regeringen anser att reformen har varit nödvändig för att möta dessa utmaningar, även om utvecklingsbehov kvarstår. Regeringen anser inte att det finns skäl att vidta några ytterligare åtgärder med anledning av Riksrevisionens granskningsrapport. I och med skrivelsen anser regeringen att Riksrevisionens rapport är slutbehandlad.

Motionerna

I kommittémotion 2025/26:3918 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om behovet av fler lokalt närvarande poliser i yttre tjänst. Liknande yrkanden framställs i kommittémotion 2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkandena 111 och 117.

I kommittémotion 2025/26:3581 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om att säkerställa polisiär närvaro och tillgänglighet i hela landet. Liknande yrkanden framställs i motionerna 2025/26:21 av Josef Fransson (SD) yrkande 1, 2025/26:979 av Helena Lindahl (C), 2025/26:1205 av Viktor Wärnick och Oskar Svärd (båda M), 2025/26:1223 av Eva Lindh m.fl. (S), 2025/26:1349 av Runar Filper (SD) yrkande 1, 2025/26:1919 av Mathias Tegnér (S) yrkande 1, 2025/26:1991 av Ann-Sofie Lifvenhage (M), 2025/26:2037 av Sten Bergheden (M), 2025/26:2487 av Anna af Sillén och Adam Reuterskiöld (båda M) 2025/26:2581 av Saila Quicklund (M) och 2025/26:3573 av Mathias Bengtsson (KD).

I kommittémotionerna 2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 114 och 2025/26:3918 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 2 samt i motion 2025/26:1919 av Mathias Tegnér (S) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om ett stopp för ytterligare nedläggningar av polisstationer.

I kommittémotionerna 2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 115 och 2025/26:3918 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 3 anser

motionärerna att det bör tillsättas en utredning om reglerad inställetid för polisen. En liknande begäran framställs i motion 2025/26:921 av Marie Olsson (S).

Kompletterande information

Regleringsbrev och årsredovisning

Enligt Polismyndighetens regleringsbrev för 2025 ska myndigheten redovisa vilka åtgärder avseende verksamhetsstyrning, organisering och resursfördelning som myndigheten har vidtagit för att säkerställa en ökad lokal närvaro i hela landet.

Vidare ska myndigheten redovisa hur man har arbetat med och vilka resultat som har uppnåtts i fråga om att förstärka arbetet med en lokalt synlig och trygghetsskapande polis och en god service till medborgarna.

I Polismyndighetens årsredovisning för 2025 (s. 62 f.) anges att myndigheten har beslutat att minst 85 procent av nettoökningen av poliser under 2025 och 2026 ska tillföras yttre tjänst. För att möjliggöra detta och för att säkerställa en ökad lokal närvaro i hela landet har Polismyndigheten genomfört flera åtgärder som både stärker den fysiska och digitala närvaron och ökar flexibiliteten i den yttre uniformerade resursen.

Ledningssystemet har utvecklats med tätare uppföljning och tydligare prioriteringar, vilket möjliggör snabbare omfördelning av resurser vid förändrade lägesbilder. Den fördjupade samverkan med kommuner och andra aktörer har ökat den lokala förankringen och bidragit till mer träffsäkra brottsförebyggande insatser. Polisens synlighet har stärkts genom att uniformerade utredare utför fler arbetsuppgifter i yttre tjänst och genom en ökad prioritering av fotpatrullering i identifierade hotspots (intensiva områden för brottslighet). Vid krog tillsyn och trafikkontroller ligger fokus på att regelbundet genomföra synliga kontroller och därigenom öka allmänpreventionen. Den digitala närvaron har stärkts genom förberedelser för nätpatrullering, digitala dörrknackningar via polisens kontaktcenter samt utvecklad kommunikation i sociala medier. Kamerabevakningen har byggts ut och kompletterats med en förstärkt möjlighet att använda drönare. I glesbygd har den polisiära närvaron ökat dels genom mobila polisstationer, dels genom beredskapsavtal som säkerställer bemanning på tider och platser med låga brottsnivåer.

För att skapa en större och mer flexibel polisiär resurs har ingripandeverksamheten förstärkts och bemanningen inom såväl ingripande- som områdespolisverksamheten har prioriterats. Antalet kommunpoliser har säkerställts och uniformerade poliser i yttre tjänst utför fler brottsutredande arbetsuppgifter. Flexibiliteten har ökat genom rotations- och kombinations-tjänster som innebär att fler poliser som normalt arbetar i inre tjänst har kunnat bidra till ökad lokal närvaro. Anpassade arbetstider möjliggör fler uniformerade poliser i yttre tjänst under kvällar och helger. Arbetet med att

attrahera sökande till polisutbildningen har fortsatt, där deltidspolisutbildningen och distansutbildningen är viktiga för att säkerställa poliser till svårrekruterade områden.

Sammantaget har dessa åtgärder bidragit till att stärka den lokala närvaron, öka den operativa förmågan och förbättra förutsättningarna för ett mer tillgängligt, flexibelt och brottsförebyggande polisarbete i hela landet.

Därutöver anger Polismyndigheten (s. 117 f.) att det under 2025 har skett en ökning med 902 poliser totalt. Antalet uniformerade poliser i yttre tjänst har ökat med 773, vilket motsvarar 86 procent av nettoökningen och målvärdet har således uppnåtts.

Utöver den fysiska närvaron i lokalsamhället är det viktigt att medborgarna på ett enkelt sätt kan komma i kontakt med Polismyndigheten digitalt och via telefon. Polismyndighetens mål är att 85 procent av alla samtal till polisens kontaktcenter mellan klockan 07.00 och 20.00 ska besvaras inom tio minuter, vilket har uppnåtts.

Polismyndigheten har genomfört trygghetsmätningar i samtliga polisregioner för att säkerställa att den lokala närvaron ger önskad effekt. Det pågår även ett arbete med att ta fram ytterligare indikatorer för att kunna följa upp polisens närvaro och synlighet i lokalsamhället.

I regleringsbrevet för 2026 anges att Polismyndigheten bl.a. ska redovisa hur myndigheten har arbetat med och vilka resultat som har uppnåtts i fråga om

- att växa mot målet att polistätheten minst ska motsvara genomsnittet i EU
- förstärka arbetet med en lokalt synlig och trygghetsskapande polis och en god service till medborgarna.

Polismyndigheten ska också redovisa hur resursförstärkningarna fr.o.m. budgetpropositionen för 2023 för fler anställda och fortsatt polistillväxt har använts och vilka resultat som har uppnåtts.

Budgetpropositionen för 2026

I budgetpropositionen för 2026 ökas anslaget till Polismyndigheten, bl.a. med 21 000 000 kronor för att skapa fler utbildningsplatser genom att etablera polisutbildningen vid ytterligare ett lärosäte. För 2027 beräknas anslaget öka med 132 000 000 kronor, och fr.o.m. 2028 beräknas anslaget öka med 229 000 000 kronor för samma ändamål. Under rubriken Fler poliser och ökad lokal polisiär närvaro anför regeringen bl.a. följande (prop. 2025/26:1 utg.omr. 4 s. 68 f.):

Det behövs fler poliser och en ökad polisiär närvaro i hela landet för att trycka tillbaka brottsligheten. Regeringen har satsat stora resurser på polistillväxten, med målet att polistätheten minst ska motsvara genomsnittet i EU. Satsningarna innebär att Polismyndighetens anslag ökar markant 2026 och 2027. De medel som satts av för att stärka polisaspiranternas villkor, och aviseringen om en betald polisutbildning, väntas bidra till att öka attraktiviteten till polisyrket och ge incitament för fler att söka till och genomföra polisutbildningen. För att fler poliser ska

kunna utbildas tillför regeringen medel så att polisutbildningen kan etableras vid ytterligare ett lärosäte fr.o.m. vårterminen 2027.

Polismyndighetens övergripande förändringsarbete ska fortsätta. Det innebär att förstärka arbetet med en lokalt synlig och trygghetsskapande polis och en god service till medborgarna, att förbättra resultaten i utredningsverksamheten så att fler brott kan klaras upp, samt att säkerställa en effektiv styrning, användning och uppföljning av myndighetens växande resurser.

Skriftlig fråga om nedläggning av polisstationer

I sitt svar på en skriftlig fråga om åtgärder för att stoppa nedläggningen av fler polisstationer anförde justitieminister Gunnar Strömmer (M) den 24 september 2025 bl.a. följande (fr. 2025/26:26):

[R]ikspolischefen har fått ett tydligt förändringsuppdrag av regeringen. En central del i detta handlar om att återupprätta en lokalt synlig och trygghetskapande polis och en god service till medborgarna.

Från regeringens sida fortsätter vi arbetet för att förbättra polisens förutsättningar att utföra sitt uppdrag och växa lokalt nära medborgarna. Den omfattande förstärkning av Polismyndigheten som nu sker är en avgörande del i detta och återspeglas bland annat i Polismyndighetens anslag, som beräknas öka med omkring 40 procent under perioden 2023–2027. Vi har nu rekordmånga poliser ute i landet, nära 25 000, och nära 11 500 poliser i yttre tjänst patrullerar numera våra gator och torg, även det en rekordnivå.

Regeringen har också möjliggjort stora lönesatsningar, exempelvis en betydande höjning av aspirantlönerna, i syfte att öka polisyrkets attraktivitet. Vidare tar vi under hösten emot utredningsförslag på hur den som studerar till polis ska kunna få sin utbildning betald [...].

I takt med att Polismyndigheten växer är det viktigt att den lokala polisen närvaron ökar. Polismyndigheten har därför i regleringsbrevet för 2025 fått i uppdrag att redovisa vilka åtgärder som har vidtagits för att öka den lokala närvaron i hela landet och vilka åtgärder som har vidtagits för att öka antalet uniformerade poliser i yttre tjänst. Vi kan nu se att antalet poliser i lokalpolisområden, uniformerade poliser i yttre tjänst och områdespoliser ökar stadigt.

Beslut som rör var polisstationer ska finnas och hur bemanningen ska se ut på olika orter fattas av Polismyndigheten. Det är myndigheten själv som har bäst förutsättningar att avgöra var polisstationer ska finnas och hur service och tillgänglighet ska kunna tillhandahållas på bästa sätt.

Fysiska polisstationer spelar en viktig roll för den lokala närvaron och synligheten och polisen bygger också flera nya polisstationer på olika ställen i landet. Men avgörande är också polisiär synlighet genom patrullering, möjlighet till snabba ingripanden vid akuta händelser samt god service och tillgänglighet, även via telefon och digitalt. Genom regeringens satsningar på en fortsatt polistillväxt och en tydlig styrning mot den lokala nivån väntas Polismyndigheten fortsatt öka sin polisiära närvaro och synlighet nära medborgarna i hela landet.

Interpellationsdebatt om inställetid och bemannade polisstationer

I fråga om inställetid och bemannade polisstationer anförde justitieministern i en interpellationsdebatt den 17 oktober 2025 bl.a. följande (ip. 2025/26:36):

Det pågår för närvarande inget arbete från regeringens sida med en nationellt reglerad inställetid för polisen vid akuta ärenden, men jag delar förstås helt utgångspunkten att medborgarnas tillgång till polisiär hjälp behöver vara god och att inställetiden är en väldigt central del av det.

Utgångspunkten är att se till att det finns en polisen närvaro i hela landet. Det är också en oerhört prioriterad fråga för regeringen. Det är viktigt att alla polisregioner har en förmåga som är dimensionerad så att de kan gripa in snabbt när det krävs.

Polisen fördelar resurser till polisregionerna. Den gör det enligt en modell som tar fasta på en rad viktiga faktorer som kommunernas storlek, det geografiska avståndet, framkomligheten och tillgången till lediga resurser. Ingripandeverksamheten hos polisen är till stor del händelsestyrd, och det är polisen som självständigt bedömer när, var och hur polisiära ingripanden ska genomföras.

En förutsättning för att det ska fungera är förstås att den lokala polisen närvaron ökar. Därför är också en del i regeringens förändringsuppdrag till rikspolischefen att återupprätta en lokalt synlig och trygghetsskapande polis och en god service till medborgarna.

Det framgår exempelvis av regleringsbrevet för detta år att polisen har fått i uppdrag att redovisa hur man arbetar för att stärka den lokala polisen närvaron och öka tryggheten. Uppdraget omfattar också att visa vilka resultat som uppnås och hur man förstärkt och förbättrat servicen till medborgarna.

Det finns ett målmedvetet arbete för att polisen ska växa mot målet att polistätheten minst ska motsvara genomsnittet i EU. För att möjliggöra den fortsatta polistillväxten har regeringen satsat stora resurser på tillväxten och också sett till att polisens anslag har ökat markant för att klara den delen av uppdraget.

[...] Jag har förstått att det nu pågår en översyn av polisens serviceverksamhet, som i praktiken är det som många medborgare inte minst på landsorten möter. Under den tiden kommer heller inte några ytterligare stängningar av receptioner att genomföras.

Min utgångspunkt är att fysiska polisstationer spelar en viktig roll för den lokala närvaron och synligheten. De italienska erfarenheterna som refererades till här tidigare stärker den uppfattningen. Vi vet också att polisen bygger nya polisstationer på olika ställen i landet.

Vi vet också att den lokala problembilden inte bara är fysisk. Den polisiära synligheten genom patrullering, möjlighet till snabba ingripanden vid akuta händelser, god service och tillgänglighet, även via telefon och digitalt, är helt centralt för att vi ska ha en modern och kraftfull polis.

Genom regeringens satsningar på en fortsatt polistillväxt och en tydlig styrning mot den lokala nivån väntas Polismyndigheten fortsatt öka sin polisiära närvaro och synlighet nära medborgarna i hela landet. Den styrningen kommer regeringen att fortsätta med.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har vid flera tidigare tillfällen behandlat motioner om polisens närvaro och tillgänglighet.

Våren 2018 föreslog utskottet ett tillkännagivande till regeringen om en lokalt förankrad, närvarande och synlig polis i hela landet, vilket riksdagen ställde sig bakom (bet. 2017/18:JuU1 s. 57 f., rskr. 2017/18:92). I 2025 års budgetproposition angav regeringen att tillkännagivandet var tillgodosett och slutbehandlat (prop. 2024/25:1 utg.omr. 4 avsnitt 2.7 s. 42 f.). Utskottet hade inget att invända mot regeringens redovisning av tillkännagivandet (bet. 2024/25:JuU1 s. 22).

I 2025 års motionsbetänkande om polisfrågor behandlades motionsyrkanden om bättre möjligheter att anmäla brott och komma i kontakt med polisen samt om att polisstationer borde vara öppna dygnet runt på fler platser i Sverige. Utskottet anförde bl.a. att det bör vara upp till Polismyndigheten att närmare bestämma hur poliserna ska placeras geografiskt, men att det också var viktigt med en lokalt förankrad polis. Mot den bakgrunden såg utskottet positivt på att myndigheten under året hade vidtagit en rad åtgärder för att öka den lokala närvaron i hela landet. Med hänsyn till detta avstyrktes motionerna, vilket riksdagen ställde sig bakom (bet. 2024/25:JuU15 s. 15 f., prot. 2024/25:107).

Utskottets ställningstagande

Polisreformen 2015 syftade till att ge ökad flexibilitet, förbättrade resultat, högre kvalitet och ökad kostnadseffektivitet inom polisen. Sedan dess har brottsligheten delvis förändrats, men det gör det inte mindre angeläget att Polismyndigheten når dessa intentioner.

Enligt Riksrevisionen har Polismyndigheten inte arbetat tillräckligt effektivt för att nå intentionerna och myndigheten har inte heller nått intentionerna med reformen. Det beror enligt Riksrevisionen på att Polismyndigheten fortfarande behöver stärka den lokala nivån, att myndigheten har svårt att komma till rätta med verksamhetsresultaten samt att den interna styrningen och uppföljningen inte har bidragit i tillräcklig utsträckning för att nå intentionerna.

I likhet med regeringen delar utskottet Riksrevisionens bedömning att det är viktigt att vara uppmärksam på effekterna av hur Polismyndigheten omsätter regeringens prioriteringar och styrning. Utskottet konstaterar vidare att regeringen också har påbörjat ett sådant arbete där styrningen i större utsträckning har fokus på effekter, vilket utskottet ser positivt på.

När det särskilt gäller frågan om polisens närvaro och tillgänglighet framgår det av redogörelsen ovan att både regeringen och polisen arbetar aktivt och på bred front med dessa frågor. Utskottet står bakom justitieministerns bedömning att det är Polismyndigheten själv som har bäst förutsättningar att avgöra var polisstationer ska finnas och hur service och tillgänglighet ska kunna tillhandahållas på bästa sätt. På samma sätt är det en

rimlig ordning att polisen självständigt bedömer när, var och hur polisiära ingripanden ska genomföras.

Med hänvisning till det anförda är utskottet inte berett att föreslå någon åtgärd från riksdagens sida med anledning av motionsyrkandena, som därför avstyrks.

Slutligen anser utskottet att regeringens skrivelse bör läggas till handlingarna.

Reservationer

1. Polisiär närvaro och tillgänglighet, punkt 1 (S)

av Teresa Carvalho (S), Petter Löberg (S), Anna Wallentheim (S),
Mattias Vepsä (S) och Lars Isacson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:921 av Marie Olsson (S),

2025/26:1919 av Mathias Tegnér (S) yrkande 2,

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkandena 111, 114, 115 och 117
samt

2025/26:3918 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkandena 1–3 och
bifaller delvis motionerna

2025/26:21 av Josef Fransson (SD) yrkande 1,

2025/26:979 av Helena Lindahl (C),

2025/26:1205 av Viktor Wärnick och Oskar Svärd (båda M),

2025/26:1223 av Eva Lindh m.fl. (S),

2025/26:1349 av Runar Filper (SD) yrkande 1,

2025/26:1919 av Mathias Tegnér (S) yrkande 1,

2025/26:1991 av Ann-Sofie Lifvnhage (M),

2025/26:2037 av Sten Bergheden (M),

2025/26:2487 av Anna af Sillén och Adam Reuterskiöld (båda M),

2025/26:2581 av Saila Quicklund (M),

2025/26:3573 av Mathias Bengtsson (KD) och

2025/26:3581 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 7.

Ställningstagande

Vi delar i grunden Riksrevisionens bedömning och kritik. Framöver behöver principerna bakom 2015 års omorganisation få större genomslag, och resurser bör tydligare styras mot den lokala nivån för att få fler lokalt närvarande poliser i yttre tjänst i hela landet. Det är en förutsättning för att polisen ska vara en del av samhället och för att kunna identifiera lokala problemområden och arbeta proaktivt för att förhindra brott. Personkännedom och relationer är i dag underskattade delar av det polisiära arbetet, som behöver prioriteras högre.

En akut del i detta arbete är att vända utvecklingen när det gäller antalet polisstationer. Bara de senaste åren har vi sett nedläggningar på flera orter på landsbygden. Det är en utveckling som undergräver den lokala tryggheten och medborgarnas tillgång till polisiär service. Vi anser att gränsen är nådd, och vi vill se ett akutstopp för dessa nedläggningar. Polismyndigheten bör inte få genomföra någon ytterligare nedläggning innan en utredning har kartlagt behoven av polisstationer och lokala besökspunkter samt tydliggjort Polismyndighetens regionala ansvar. En sådan utredning bör också analysera konsekvenserna av nyligen genomförda och nu planerade nedläggningar.

Vidare anser vi att det bör införas en reglerad inställetid för polisen. Vi anser att det är nödvändigt för att säkerställa en långsiktigt och kontinuerligt närvarande polis i hela landet. I dag finns en liknande ordning inom räddningstjänsten, där lagen (2003:778) om skydd mot olyckor stadgar att insatser ska kunna påbörjas inom godtagbar tid och genomföras på ett effektivt sätt. En utredning bör tillsättas för att se över införandet av en motsvarande ordning för polisen.

2. Polisiär närvaro och tillgänglighet, punkt 1 (C, MP)

av Ulrika Liljeberg (C) och Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3581 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 7 och
bifaller delvis motionerna

2025/26:21 av Josef Fransson (SD) yrkande 1,

2025/26:921 av Marie Olsson (S),

2025/26:979 av Helena Lindahl (C),

2025/26:1205 av Viktor Wärnick och Oskar Svärd (båda M),

2025/26:1223 av Eva Lindh m.fl. (S),

2025/26:1349 av Runar Filper (SD) yrkande 1,

2025/26:1919 av Mathias Tegnér (S) yrkandena 1 och 2,

2025/26:1991 av Ann-Sofie Lifvenhage (M),

2025/26:2037 av Sten Bergheden (M),

2025/26:2487 av Anna af Sillén och Adam Reuterskiöld (båda M),

2025/26:2581 av Saila Quicklund (M),

2025/26:3573 av Mathias Bengtsson (KD),

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkandena 111, 114, 115 och 117
samt

2025/26:3918 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkandena 1–3.

Ställningstagande

Sverige förtjänar en effektiv och välfungerande Polismyndighet som både löser och förhindrar brott. För att alla ska känna trygghet och tillit, oavsett om de bor i någon av våra större städer eller på landsbygden, måste antalet poliser utökas för att motsvara den genomsnittliga polistäthet som gäller i övriga Europa. De senaste decennierna har också allt fler polisstationer lagts ned, och polisen har blivit ett allt ovanligare inslag i stora delar av landet. Runt hälften av polisstationerna har stängts sedan 90-talet. Detta har bidragit till en känsla av att samhället lämnar och sviker i de mindre tätbefolkade delarna av landet. Vi har drivit på för lagstiftning som tacklar brott på landsbygden och för en ökad polistäthet, men det behövs ytterligare åtgärder för att säkra en trygg tillvaro i hela landet, inte minst för att skydda våra gröna näringar. Det är därför avgörande att polisen återupprättar närvaron och tillgängligheten på ett verkningsfullt sätt i hela landet.

Särskilt yttrande

Särskilt yttrande (V)

Gudrun Nordborg (V) anför:

I flera tidigare rapporter har problem med polisens omorganisation uppmärksammats, och det har bl.a. pekats på att den lokala förankringen gick förlorad när områden som tidigare hanterades på lokal nivå, som ungdomsbrottslighet och våld i nära relationer, flyttades till en central nivå.

Den interna resursfördelningen inom myndigheten verkar dessutom ha medfört att lokalpolisområdena inte prioriterats tillräckligt högt. Detta har fått konsekvenser även för hanteringen av s.k. mängdbrott, som enligt en tidigare rapport från Riksrevisionen inte är effektiv. Brister har även uppmärksammats i polisens lokala brottsförebyggande verksamhet. De områdespoliser som särskilt ska ansvara för det lokala arbetet har använts som en resurspool som fått bemanna upp andra verksamheter.

Jag anser att det är angeläget att lösa de problem som uppstått eller som inte blivit lösta genom reformen. Även om många åtgärder bör och ska vidtas av Polismyndigheten själv så måste även regeringen ta ansvar för situationen. Jag och mitt parti har tidigare lyft vikten av att såväl polisens organisation som dess verksamhet anpassas till samhällsutvecklingen och utmaningar som t.ex. digitaliseringens inverkan på brottslighet. Polismyndighetens verksamhet, kapacitet och långsiktiga kompetens måste motsvara samhällsutvecklingen, vilket utvecklas i motion 2023/24:2322. Jag förutsätter att såväl regeringen som Polismyndigheten vidtar de åtgärder som är nödvändiga för att komma till rätta med de uppmärksammade bristerna. Jag avser att följa frågan och kommer vid behov att återkomma med konkreta förslag till åtgärder.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2025/26:110 Riksrevisionens rapport om Polisreformen 2015.

Följdmotionen

2025/26:3918 av Teresa Carvalho m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av fler lokalt närvarande poliser i yttre tjänst och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett moratorium för ytterligare nedläggningar av polisstationer och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör tillsättas en utredning om reglerad inställetid för polisen och tillkännager detta för regeringen.

Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:21 av Josef Fransson (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att varje kommun ska ha rätt till en lagstadgad minimibemanning av poliser och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:921 av Marie Olsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att staten ska prioritera tryggheten i hela Sverige och införa inställetid för polisen och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:979 av Helena Lindahl (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att utveckla polisens brottsbekämpande och förebyggande arbete på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1205 av Viktor Wärnick och Oskar Svärd (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att fler poliser måste finnas närvarande och tillgängliga även på landsbygden och i glesbygd och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1223 av Eva Lindh m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad polisiär närvaro och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1349 av Runar Filper (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fler poliser bör stationeras ut i landsbygdskommunerna och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1919 av Mathias Tegnér (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa en stärkt lokal polisnärvaro i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa nedläggningar av polisstationer och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1991 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att återinföra aktiva lokalpoliser med fysisk närvaro även i mindre kommuner och på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2037 av Sten Bergheden (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att förstärka det brottsförebyggande arbetet i landsbygdskommuner och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2487 av Anna af Sillén och Adam Reuterskiöld (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att stärka tryggheten på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2581 av Sailsa Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga än högre polisnärvaro på landsbygden och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3573 av Mathias Bengtsson (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur den polisiära närvaron på landsbygden kan stärkas och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3581 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa polisiär närvaro och tillgänglighet i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S):

111. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna principerna bakom Polismyndighetens omorganisation och styra resurser mot lokalpolisområdesnivån och tillkännager detta för regeringen.
114. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett moratorium för ytterligare nedläggningar av polisstationer och tillkännager detta för regeringen.
115. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör tillsättas en utredning om reglerad inställetid för polisen och tillkännager detta för regeringen.
117. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den polisiära närvaron i såväl utsatta områden som glesbygd ska öka och tillkännager detta för regeringen.